

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 1-4-2023**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της Α στήλης με αυτά της Β.
ΠΡΟΣΟΧΗ: τρία στοιχεία της Β στήλης περισσεύουν.

A	B
1) Σύνταγμα του 1911	α) Αβασίλευτη δημοκρατία
2) Σύνταγμα του 1864	β) Απόλυτη μοναρχία
3) Σύνταγμα του 1927	γ) Συνταγματική μοναρχία
4) Σύνταγμα του 1844	δ) Ψηφοφορία με σφαιρίδια
5) Σύνταγμα της Επιδαύρου	ε) Μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων
	στ) Αναδιοργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης
	ζ) Πολυαρχική εξουσία
	η) Κοινοβουλευτική δικτατορία

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Α2

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών εννοιών:

- α. Ελληνικό Τυπογραφείο
- β. Κίνημα του 1935 (Κονδύλης)
- γ. Οργανικός νόμος

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες απόψεις διατύπωσε το αγγλικό και γαλλικό κόμμα σχετικά με την εσωτερική πολιτική;

Μονάδες: 14

ΘΕΜΑ Β2

Ποια ήταν τα αποτελέσματα της επανάστασης του Θερίσου;

Μονάδες 11

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των παραθεμάτων να καταγράψετε τους λόγους για τους οποίους οι Τούρκοι στράφηκαν εναντίον του μικρασιατικού ελληνισμού το 1922.

Μονάδες: 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στο άρθρο 69 (εν. της Συνθήκης των Σεβρών) διαγραφόταν το προσωρινό της (εν. της Σμύρνης) καθεστώς:

«Άρθρον 69. Η πόλις της Σμύρνης και τα εν άρθρω 66 περιγραφόμενα εδάφη παραμένουσιν υπό την οθωμανικήν κυριαρχίαν. Ουχ ήττον η Τουρκία μεταβιβάζει εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν την ενάσκησιν των κυριαρχικών αυτής δικαιωμάτων επί της πόλεως της Σμύρνης και των ειρημένων εδαφών. Εις ένδειξιν της κυριαρχίας ταύτης, η οθωμανική σημαία θα είναι διαρκώς υψωμένη επί εξωτερικού τινος φρουρίου της πόλεως, υποδειχθησομένου υπό των Προεχουσών Συμμάχων Δυνάμεων». Εξάλλου η ελληνική κυβέρνηση θα ήταν υπεύθυνη για τη διοίκηση της Σμύρνης (άρθρο 70), θα διατηρούσε τις αναγκαίες στρατιωτικές δυνάμεις για την τήρηση της ασφαλείας και της τάξεως (άρθρο 71). [...] Τέλος, το άρθρο 83 διέγραφε τη διαδικασία ενδεχόμενης οριστικής προσαρτήσεως της πόλεως και της περιοχής στην Ελλάδα: «Παρελθούσης πενταετίας από της ενάρξεως της ισχύος της παρούσης Συνθήκης, το υπό του άρθρου 72 προβλεπόμενον τοπικόν κοινοβούλιον δύναται, δια ψηφίσματος κατά πλειονοψηφίαν, να αιτήσεται παρά του Συμβουλίου της Κοινωνίας των Εθνών, όπως η πόλις της Σμύρνης και το εν άρθρω 66 περιγραφόμενον έδαφος περιελθώσιν οριστικώς εις το Βασίλειον της Ελλάδος. Το Συμβούλιον δύναται να απαιτήσῃ προηγουμένως δημοψήφισμα κατά τους όρους ους θα υποδείξῃ. Εν περιπτώσει καθ' ην η εφαρμογή της προηγουμένης παραγράφου ήθελεν έχει ως αποτέλεσμα την εις το Βασίλειον της Ελλάδος περιέλευσιν της Σμύρνης και του ειρημένου εδάφους, το κυριαρχικόν δικαίωμα της Τουρκίας, περί ου το άρθρον 69, θα τερματισθῇ. Η Τουρκία δηλοί από τούδε ότι παραιτείται, εν τη περιπτώσει ταύτη, υπέρ της Ελλάδος, πάντων των δικαιωμάτων και τίτλων αυτής επί της πόλεως».

[Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΕ', σσ. 140-141]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Καθ' όλον επομένως, το 1919 – έτος κατ' εξοχήν κρίσιμον δια το ελληνικόν μέλλον, το οποίον είχε πλέον συνυφανθή με το τουρκικόν πρόβλημα – τίποτε, απολύτως τίποτε δεν έγινε, δια να δοθῇ εις το πρόβλημα αυτό μία λύσις οποιαδήποτε. Είναι δε περιττόν να προστεθῇ – το απέδειξαν τα γεγονότα – ότι, διδομένη αμέσως τότε, και η ολιγώτερον υπό ελληνικήν έποψιν ικανοποιητική, αλλά πραγματική και εφαρμόσιμος λύσις θα ήτο ασυγκρίτως δια την Ελλάδα προτιμότερα της ψευδούς και ανεφαρμόστου λύσεως η οποία με τόσην καθυστέρησιν εδόθη τελικώς εις το ζήτημα. Διότι τι έγινε κατά το μεσολαβήσαν πολύμηνον διάστημα; Αφέθησαν απλώς οι Τούρκοι – ανενόχλητοι και μάλιστα βοηθούμενοι – να σχηματίσουν τον ισχυρόν εκείνον στρατόν που θα εχρησίμευε εις αυτούς δια να επιβάλουν τας θελήσεις των και του οποίου την συγκρότησιν τόσον εγκαίρως προείδε και προείπε εις τους Συμμάχους ο Βενιζέλος. Αφέθη και το ελληνικόν εκστρατευτικόν

σώμα να φρουρή εδάφη, δια τα οποία συνεχώς ειδοποιείτο ότι δεν είχαν ούτε θεωρητικώς κατοχυρωθή υπό των νικητών εις την Ελλάδα. Υπεβλήθη δηλαδή, χωρίς καν την ηθικήν ικανοποίησιν που θα του έδιδε η ιδέα της φρουρήσεως εδαφών ελληνικών, χωρίς ούτε την δια την άμυνάν του τουλάχιστον απαραίτητον ελευθερίαν κινήσεων, εις την διά κάθε στρατόν σκληράν δοκιμασίαν της παρατεταμένης απέναντι του εχθρού αναμονής ή – ακόμη χειρότερον – των υπούλων εκ μέρους τούτου παρενοχλήσεων. Δεν αντελαμβάνοντο αι κυβερνήσεις της Συνεννοήσεως (εν. τις Δυνάμεις της πρώην Αντάντ) ποίαν φθοράν ηθικών και υλικών δυνάμεων αντεπροσώπευε δια τους Έλληνας η κατάσταση εκείνη, επί μήνας και μήνας παρατεινόμενη; Ασφαλώς το αντελαμβάνοντο. Αλλ' υπήρχον τότε άλλα προβλήματα, τα οποία εφαινότο εις αυτάς περισσότερο επείγοντα και αμεσώτερον ενδιαφέροντα του Ανατολικού – εκτός του ότι, όπως είναι πλέον πασίγνωστον, υπήρχον μεταξύ των Συμμάχων και οι επιθυμούντες και με κάθε τρόπον προσπαθούντες να επιτείνουν την ελληνικήν φθοράν.

Εκουσίως λοιπόν η Γαλλία και η Ιταλία, ακουσίως η Μεγάλη Βρετανία και αι Ηνωμένοι Πολιτεία της Αμερικής, άφησαν να υπονομευθή η εις την Μικράν Ασίαν ελληνική εγκατάστασις και έκαμον μοιραίαν την κατάρρευσίν της. Δια την μονιμοποίησίν της, άλλως μόνον η βρετανική κυβέρνησις – μάλλον ο Lloyd George προσωπικώς – έδειξε μέχρι τέλους ενδιαφέρον.

[Κωνσταντίνου Σακελλαρόπουλου, Η σκιά της Δύσεως, σ. 124-125, Β' έκδοση, 1961]

ΘΕΜΑ Δ1

Συνδυάζοντας τα στοιχεία των παρακάτω παραθεμάτων με τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

Α) στο περιεχόμενο του όρου «βενιζελισμός» αναφορικά με τις εθνικές διεκδικήσεις και τον εκσυγχρονισμό του κράτους. (μονάδες: 11)

Β) στις νομοθετικές ρυθμίσεις στις οποίες προέβη ο Ελευθέριος Βενιζέλος το διάστημα 1910-1912 ως πρωθυπουργός της Ελλάδας προκειμένου να υλοποιήσει τις επιδιώξεις του αυτές (μονάδες: 6)

Γ) στην εξέλιξη της πολιτικής αντίληψης του «βενιζελισμού» κατά την τελευταία τετραετία του Ελευθερίου Βενιζέλου (1928-1932) (μονάδες: 8)

Μονάδες: 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[...] Η ενωτική και εκσυγχρονιστική φιλοσοφία του Βενιζέλου μήτε αυτοσκοπός ήταν μήτε συνίστατο σε αποσπασματικά και μεταξύ τους ανεξάρτητα ή στερημένα συνοχής μέτρα. Ο τελικός της στόχος, προς τον οποίο όλες της οι πλευρές συνέκλιναν, ήταν η δημιουργία ενός κράτους γεωγραφικά διευρυμένου (στον βαθμό τουλάχιστον που θα του επέτρεπε την οικονομική του επιβίωση), με εκσυγχρονισμένους και δυτικοποιημένους κοινωνικούς και πολιτικούς θεσμούς, και με λειτουργίες που θα του επέτρεπαν την οργανική του ενσωμάτωση στον ευρύτερο δυτικό-αναπτυγμένο κόσμο. Πέραν δε της πολιτικής οικονομικής ανόρθωσης και του εσωτερικού εκσυγχρονισμού του κράτους, τα άλλα (αλληλοσυνδεόμενα) μέτρα που σ' αυτόν τον στόχο κατέτειναν, ήταν η ιδεολογική και στρατιωτική προπαρασκευή της χώρας για το μεγάλο απελευθερωτικό άλμα, καθώς και η διπλωματική προετοιμασία του έργου αυτού. Είναι δε ακριβώς αυτή η διασύνδεση των επί μέρους πλευρών του βενιζελικού έργου (και ιδιαίτερα η τοποθέτηση της εθνικο-απελευθερωτικής προσπάθειας στο

επίκεντρό της) που διαφοροποιεί τον ρεαλιστικό βενιζελικό πατριωτισμό από τον ρομαντικό πατριωτισμό της προβενιζελικής κυβερνητικής ομάδας.

[ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, Τόμος Α, Από την τουρκοκρατούμενη Κρήτη στον Εθνικό Διχασμό, σελ. 177]

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το πρόγραμμα της Κυβέρνησης Βενιζέλου στην τετραετία 1928–32 μπορεί να ερμηνευθεί σαν συστηματική προσπάθεια να ανανεωθεί ριζικά το περιεχόμενο του Βενιζελισμού σαν διαταξικής συμμαχίας και ν' αντικατασταθεί η παραταξιακή συνείδηση του Διχασμού από νέους συνεκτικούς δεσμούς. Το κυβερνητικό εκείνο πρόγραμμα απευθυνόταν προπαντός στα Βενιζελικά κοινωνικά στρώματα [...] Παραμερίζοντας τις παραδοσιακές εξαγωγικές καλλιέργειες, είχε σαν βασικούς στόχους την ταχύτατη ανάπτυξη της παραγωγής δημητριακών, την αντίστοιχη αύξηση του εισοδήματος των χωρικών και μ' αυτόν τον τρόπο τη διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς για το εμπόριο και ιδίως τη βιομηχανία.

Η προσπάθεια απέτυχε, όχι μόνο εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, αλλά και μια σειρά από λόγους περισσότερο πολιτικούς, παρά οικονομικούς. Πρωταρχικής σημασίας ρόλο έπαιξε η έλλειψη κατάλληλης κομματικής οργάνωσης των Φιλελευθέρων. Οι πρωτοβουλίες του Βενιζέλου προς την κατεύθυνση αυτή συνάντησαν την απόλυτη αντίδραση ιδίως των Βενιζελικών πολιτευτών της Παλαιάς Ελλάδας, που δεν μπορούσε ν' αγνοηθεί χωρίς τον κίνδυνο μεγαλύτερης συρρίκνωσης του Βενιζελισμού στις περιοχές αυτές και μεγαλύτερης έτσι διεύρυνσης του χάσματος ανάμεσα στην Παλαιά Ελλάδα και τις Νέες Χώρες¹. Εξάλλου, η μαζική κομματική οργάνωση θα απειλούσε όχι μόνο τα τοπικά «κόμματα» των Παλαιοελλαδιτών ιδίως πολιτευτών, αλλά και την ίδια τη συνοχή του Βενιζελισμού σαν ευρύτερης συμμαχίας κοινωνικών στρωμάτων και ομάδων. Τη στιγμή, μάλιστα, που τη συνοχή αυτή ήδη, απειλούσε, άμεσα, η ανάπτυξη ταξικών κομμάτων και η διαρροή χωρικών και προσφύγων προς αυτά. Έγινε έτσι αναπόφευκτη η προσφυγή και πάλι στην παραταξιακή συνείδηση και στο χαρισματικό «προσκλητήριο», σαν αναντικατάστατα συνεκτικά στοιχεία του Βενιζελισμού. Η διαφύλαξη της συνοχής του και η κινητοποίηση των δυνάμεών του πάνω σ' αυτή τη βάση απαιτούσε πια μια στρατηγική πόλωσης κι αναμέτρησης των «δύο πολιτικών κόσμων», που οδήγησε τελικά, μέσα από σειρά λαθών στο μοιραίο Κίνημα του 1935.

¹Νέες Χώρες: οι περιοχές που προσαρτήθηκαν στην Ελλάδα ύστερα από τους Βαλκανικούς Πολέμους (1913)

[Γ. Μαυρογορδάτου, Οι διαστάσεις του κομματικού φαινομένου, σ.173]